

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІБЗУНУ

Надія КУЛЬЧИЦЬКА

2024р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Митні правила та формальності»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 07 Управління та адміністрування
спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування та фондовий ринок
освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа та страхування»

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

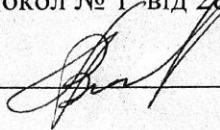
Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	2	4	32	14	3	6	95	150	3	
Заочна	2	3,4	8	4			138	150	4	

Чортків – ЗУНУ
2024

Робочу програму склала к.е.н., доцент Людмила ДЕРМАНСЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 28.08.2024 р.)

Завідувач кафедри _____

Людмила ДЕРМАНСЬКА

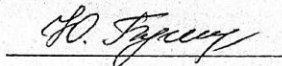
Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (протокол № 1 від 30.08.24р.)

Керівник групи
забезпечення спеціальності _____

Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОПШ _____

Юлія БУГЕЛЬ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МИТНІ ПРАВИЛА ТА ФОРМАЛЬНОСТІ»**

Опис дисципліни «Митні правила та формальності»

Дисципліна «Митні правила та формальності»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS- 5	галузь знань – 07 Управління та адміністрування	<i>Статус дисципліни</i> вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки <i>Мова навчання</i> українська
Кількість залікових модулів – 3	спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Рік підготовки: <i>Денна – 2</i> <i>Заочна – 2</i> Семестр: <i>Денна - 4</i> <i>Заочна – 3,4</i>
Кількість змістових модулів – 2	освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа та страхування»	Лекції: <i>Денна –32 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна - 14 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150	ступінь вищої освіти– бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна –95 год.</i> <i>Заочна – 138 год</i> <i>Тренінг – 6 год.</i> Індивідуальна робота <i>Денна – 3</i>
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 3год		Вид підсумкового контролю – залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «Митні правила та формальності»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Митні правила та формальності» є формування загальних навиків щодо перетину кордону громадянами та переміщення товарів і транспортних засобів через митні кордони. Вивчення цих питань забезпечує науково-теоретичну і методологічну основу для формування системи знань майбутніх спеціалістів щодо об'єктивної оцінки економічних процесів, що відбуваються у суспільстві. Дисципліна «Митні правила та формальності» орієнтована на вивчення особливостей перетину громадянами митних кордонів різних країн світу та України, а також сприятиме усвідомленню масштабу податкових зобов'язань зі сплати митних податків залежно від обсягу та виду товару, що перевозиться через митні кордони.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

2.2. Завданнями дисципліни є:

- з'ясування об'єктивної необхідності, сутності, функцій, принципів митного контролю та його ролі в економічному розвитку держави;
- розкриття особливостей переміщення через кордон громадянами: особистих речей, товарів, продуктів харчування, підакцизних товарів (алкогольних напоїв, тютюнових виробів), культурних цінностей, товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, перевезення домашніх тварин, медикаментів тощо;
- вивчення правил проведення особистого огляду громадян на митному кордоні;
- правил оподаткування товарів, що пересилають громадяни;
- правил користування послугою «Tax free» – повернення ПДВ при здійсненні покупок за кордоном та багатьом іншим питанням, які можуть виникнути у подорожуючого на митниці.

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «Митні правила та формальності»

Тема 1. Теоретико-правове обґрунтування правил перетину кордону та

переміщення предметів і товарів.

Сутність митного контролю. Форми митного контролю при переміщенні товарів через митний кордон України громадянами. Правові норми щодо порядку перетину митних кордонів та правил переміщення товарів. Права та обов'язки учасників митного контролю.

Література: 1, 2,3, 6-15, 23, 24.

Тема 2. Правила перетину кордону України громадянами.

Процедура проходження митного кордону. Порядок проходження кордону у різних видах пунктів пропуску.

Література: 2, 12, 13.

Тема 3. Правила переміщення товарів через митний кордон України.

Особливості застосування правил перетину митного кордону. Порядок та митні правила переміщення товарів через митний кордон. Процедура здійснення митного оформлення.

Література: 2, 27, 18, 31.

Тема 4. Умови настання та розрахунків зобов'язань по товарах, що переміщуються через митний кордон

Правила оподаткування товарів і транспортних засобів, які переміщують (пересилають) громадяни. Пільги в оподаткуванні при ввезенні (пересиланні) товарів і транспортних засобів на митну територію України громадянами. Правила використання послуги Tax Free – повернення податку на додану вартість при здійсненні покупок за кордоном.

Література: 2, 29, 30, 31

Тема 5. Особливості переміщення товарів з використанням міжнародних поштових відправлень

Правила оподаткування за пересилання товарів з допомогою міжнародних поштових відправлень. Межі міжнародних поштових відправлень без сплати податків.

Література: 2, 5, 8, 9, 10

Тема 6. Особливості переміщення товарів різними видами транспорту

Специфіка переміщення товарів різними видами транспорту (автомобільним, авіаційним, морським, трубопровідним).

Література: 2, 8, 12, 13, 19

Тема 7. Особливості переміщення товарів та перетину кордонів країн світу

Особливості перетину громадянами кордону окремих країн світу. Особливості переміщення товарів через митні кордони країн світу.

Література: 1, 2, 3, 20, 29

**4. Структура залікового кредиту
з дисципліни «Митні правила та формальності»**

Денна форма навчання

	Кількість годин					
	лекції	практичні заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Тренінг	контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи митного контролю</i>						
Тема 1. Теоретико-правове обґрунтування правил перетину кордону та переміщення предметів і товарів.	4	2	2	12	4	тестування, опитування
Тема 2. Правила перетину кордону України громадянами.	4	2		10		тестування, опитування, ситуаційні завдання
Тема 3. Правила переміщення товарів через митний кордон України.	4	2		10		тестування, опитування
Тема 4. Умови настання та розрахунок зобов'язань по товарах, що переміщуються через митний кордон	6	2		11		тестування, опитування, практичні завдання
<i>Змістовий модуль 2. Правила переміщення особами транспортними засобами пунктів пропуску через митний кордон України</i>						
Тема 5. Особливості переміщення товарів з використанням міжнародних поштових відправлень	4	2	1	10	2	тестування, опитування
Тема 6. Особливості переміщення товарів різними видами транспорту	6	2		12		тестування, опитування
Тема 7. Особливості переміщення товарів та перетину кордонів країн світу	4	2		10		Заліковий модуль по темах 1-7
Разом	32	14	3	95	6	

Заочна форма навчання

	Кількість годин				
	лекції	практичні заняття	Індивідуальна робота	самостійна робота	контрольні заходи
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи митного контролю</i>					
Тема 1. Теоретико-правове обґрунтування правил перетину кордону та переміщення предметів і товарів.	1			20	
Тема 2. Правила перетину кордону України громадянами.	1			20	
Тема 3. Правила переміщення товарів через митний кордон України.	1	1		20	Усне опитування, тестові завдання
Тема 4. Умови настання та розрахунок зобов'язань по товарах, що переміщуються через митний кордон	1	1		20	
<i>Змістовий модуль 2. Правила переміщення особами транспортними засобами пунктів пропуску через митний кордон України</i>					
Тема 5. Особливості переміщення товарів з використанням міжнародних поштових відправлень	1			20	
Тема 6. Особливості переміщення товарів різними видами транспорту	1	1		20	Усне опитування, тестові завдання
Тема 7. Особливості переміщення товарів та перетину кордонів країн світу	2	1		18	
Разом	8	4	-	138	Залікова робота

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема 1. Теоретико-правове обґрунтування правил перетину кордону та переміщення предметів і товарів

Мета: засвоїти правові норми щодо порядку перетину митних кордонів та правил переміщення товарів.

Питання для обговорення:

1. Сутність митного контролю.
2. Правила користування “зеленим” та “червоним” коридорами
3. Форми митного контролю при переміщенні товарів через митний кордон

України громадянами

Обговорення практичних ситуацій щодо порядку перетину митних кордонів та правил переміщення товарів.

Література: 1, 2,3, 6-15, 23, 24.

Практичне заняття № 2

Тема 2. Правила перетину кордону України громадянами

Мета: розуміти процедуру проходження митного кордону. Розрізняти порядок проходження кордону у різних видах пунктів пропуску

Питання для обговорення:

1. Процедура проходження митного кордону.
2. Порядок проходження кордону у різних видах пунктів пропуску.

Розгляд практичних ситуацій щодо процедури проходження митного кордону

Література: 2, 12, 13.

Практичне заняття № 3

Тема 3. Правила переміщення товарів через митний кордон України.

Мета: знати порядок та митні правила переміщення товарів через митний кордон. Розуміти процедуру здійснення митного оформлення

Питання для обговорення:

1. Особливості застосування правил перетину митного кордону при переміщенні товарів через митний кордон.

2. Процедура здійснення митного оформлення.

Практичні завдання щодо здійснення митного оформлення

Література: 2, 27, 18, 31.

Практичне заняття № 4

Тема 4. Умови настання та розрахунок зобов'язань по товарах, що переміщуються через митний кордон

Мета: розуміти умови настання зобов'язань зі сплати податків при переміщенні товарів через митний кордон. Вміти розраховувати податки за переміщення товарів через митний кордон.

Питання для обговорення:

1. Оподаткування товарів і транспортних засобів, які переміщують (пересилають) громадяни.

2. Пільги в оподаткуванні при ввезенні (пересиланні) товарів і транспортних засобів на митну територію України громадянами.

3. Особливості використання послуги Tax Free – повернення податку на додану вартість при здійсненні покупок за кордоном.

4. Товари, які заборонено ввозити/вивозити та переміщувати через митний кордон.

Практичні завдання щодо розрахунку податків щодо переміщення товарів через митний кордон.

Література: 2, 29, 30, 31

Практичне заняття № 5

Тема 5. Особливості переміщення товарів з використанням міжнародних поштових відправлень

Мета: Ознайомитись із правилами оподаткування за пересилання товарів з допомогою міжнародних поштових відправлень. Розуміти дозволені межі міжнародних поштових відправлень без сплати податків.

Питання для обговорення:

1. Правила оподаткування за пересилання товарів з допомогою міжнародних поштових відправлень.

2. Межі міжнародних поштових відправлень без сплати податків.

Дискусійні обговорення щодо Правила оподаткування за пересилання товарів з допомогою міжнародних поштових відправлень

Література: 2, 5, 8, 9, 10

Практичне заняття № 6

Тема 6. Особливості переміщення товарів різними видами транспорту

Мета: вивчити специфіку переміщення товарів різними видами транспорту (автомобільним, авіаційним, морським, трубопровідним)

Питання для обговорення:

1. Ввезення/вивезення товарів автомобільним транспортом.

2. Правила ввезення/вивезення товарів авіаційним транспортом

3. Особливості митного контролю товарів при морських та річкових перевезеннях.

4. Специфіка переміщення товарів трубопровідним транспортом

Порівняльний аналіз вимог щодо переміщення товарів різними видами транспорту

Література: 2, 8, 12, 13, 19

Практичне заняття № 7

Тема 7. Особливості переміщення товарів та перетину кордонів країн світу

Мета: засвоїти та закріпити знання перетину громадянами кордону окремих країн світу. Розуміти особливості переміщення товарів через митні кордони країн світу.

Питання для обговорення:

1. Особливості перетину громадянами кордону окремих країн світу.

2. Особливості переміщення товарів через митні кордони країн світу.

Література: 1, 2, 3, 20, 29

6. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Порядок проведення тренінгу

Порядок проведення:

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

Тренінг включає систематичне вивчення основних положень організації митних правил та формальностей, які необхідні для підготовки спеціалістів. Головним завданням тренінгу є засвоєння практичних навичок щодо здійснення митних формальностей при перетині митного кордону України..

2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття та отримання студентами роздаткового матеріалу з вихідними даними .

3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдання кожним студентом, яке полягає в оформленні відповідних документів при перевезенні певного товару, визначення сум митних платежів, які необхідно сплатити до бюджету та визначення форм митного контролю.

4. **Підведення підсумків.** Обговорюється результати виконаних завдань. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття та оцінювання результатів виконання практичного завдання максимально у 100 балів.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів полягає у підготовці презентаційних виступів, що оцінюються за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової:

-80% - підготовка презентації;

-20% - захист презентації.

Обговорюються результати виконання завдань.

1. Сутність митного контролю.
2. Правила користування “зеленим” та “червоним” коридорами
3. Форми митного контролю при переміщенні товарів через митний кордон України громадянами
4. Процедура здійснення особистого огляду громадянина, який прямує через митний кордон України
5. Особливості митного контролю на авіатранспорті
6. Здійснення митного контролю осіб у пунктах пропуску через митний кордон України під час перевезення автотранспортом
7. Особливості митного контролю при морських та річкових перевезеннях.
8. Ввезення/вивезення особистих речей громадян.
9. Правила ввезення/вивезення харчових продуктів, алкогольних та тютюнових виробів.
10. Ввезення/вивезення валютних цінностей.
11. Оподаткування товарів і транспортних засобів, які переміщують (пересилають) громадяни.
12. Пропуск товарів через митний кордон України.
13. Декларування митної вартості товарів

14. Пільги в оподаткуванні при ввезенні (пересиланні) товарів і транспортних засобів на митну територію України громадянами.
15. Особливості використання послуги Tax Free – повернення податку на додану вартість при здійсненні покупок за кордоном.
16. Особливості придбання товарів та у магазинах безмитної торгівлі.
17. Переміщення (пересилання) товарів через митний кордон у міжнародних поштових та експрес-відправленнях туристами.
18. Нарахування податків і зборів при переміщенні товарів через митний кордон України
19. Митний контроль та оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності
20. Види стягнень за порушення митних правил

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання.

У процесі вивчення дисципліни «Митні правила та формальності» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання результатів тренінгу;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- інші види індивідуальних і групових завдань

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Митні правила та формальності» визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40 %	40 %	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Тренінг	Самостійна робота
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за поточне опитування	Підсумкова модульна контрольна робота по 1-7 темах в аудиторії або в системі дистанційного навчання Moodle Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів	Оцінюється практичне завдання макс. 100 балів	Сукупність питомої ваги кожної складової: -80% - підготовка презентації; -20% - захист презентації.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-7
2.	Проекційний екран	1-7
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1-7
4	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-7
5	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-7
6	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-7
7	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-7

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Авраменко Н.Л., Дорошенко Т.М., Матвеев М.Е. Проблеми митного контролю в контексті європейської інтеграції України. *Економіка та держава*. 2022. №1. С.55–60
2. Дерманська Л. В. Зовнішньо-економічна діяльність України: фіскальні наслідки. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. Том 32 (71). № 3, 2021. С.8-12 URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/32_71_3/4.pdf
3. Дерманська Л. В. Оцінка фіскальної ефективності митної політики України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1282>
4. Дерманська Л.В. Поляк-Свергун М.М. Фіскальна політика та її вплив на економічне зростання. *Наукові перспективи*. 2024. 9(51).
5. Дерманська Л.В. Роль митної безпеки у формуванні фіскального потенціалу держави. *Грааль науки*. 2024. №44.
6. Дерманська Л. В. Постпандемічний вплив на митне оподаткування в Україні. Постпандемічний розвиток суспільства: економічні, соціальні та психологічні аспекти: моногр. / за наук. ред. канд. екон. наук, доц. Н. Є. Кульчицької. Чортків: ЗУНУ, 2022. С.158-165
7. Дерманська Л. В. Функціонування електронної митниці в сучасних умовах. *Суспільство в умовах емерджентного розвитку*: моногр. / за ред. канд. екон. наук, доц. Н. Є. Кульчицької. Чортків: ЗУНУ, 2023. С.240-250
8. Коробкова, О. Теоретичні основи здійснення митних процедур при переміщенні вантажів у контейнерах. *Інноваційна економіка*, 2021. (1-2), 180-187
9. Ліпинський В. В. Пропорційність та альтернативність конфіскації за порушення митних правил Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 1. С. 358-361
10. Методичні вказівки щодо вивчення дисципліни «Митні правила та формальності» для студентів усіх форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування»/уклад. Л,Дерманська. Чортків. 2024.
11. Методичні рекомендації щодо проведення практичних занять з дисципліни Митні правила та формальності» для студентів усіх форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування»/уклад. Л,Дерманська. Чортків. 2024.
12. Митний кодекс Європейського Союзу затверджений Рішенням Європейського Парламенту і Ради (ЄС) від 23.04.2008 р. № 450/2008 // Урядовий Вісник Європейського Союзу 04.06.2008 р. № L 145/1.
13. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_2012_03_13/T124495.html#5690
14. Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур, URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643
15. Назарова Г. Б., Кононенко Л. В., Васильєв М. В. Митне оформлення у системі митного контролю: сучасний стан та напрями удосконалення. *Таврійський науковий вісник. Серія : Економіка*. 2023. Вип. 16. С. 249-257.
16. Наказ ДФС від 22.05.2012 № 581 «Про затвердження Порядку справляння митних платежів при ввезенні на митну територію України товарів громадянами» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0916-12>
17. Наказ ДФС від 24.05.2012 № 599 «Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення» URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0984-12>
18. Наказ Міністерства Фінансів України від 23.10.2017 №862 «Про затвердження Порядку справляння плати за виконання митних формальностей органами доходів і зборів поза місцем розташування цих органів або поза робочим часом, установленим для них» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1385-17>

19. Павлович-Сенета Я. П. Основні поняття та принципи переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України. Журнал східноєвропейського права. 2019. № 67. С. 72-79.
20. Податковий кодекс № 2755-VI, 02.12.2010 (з наступними змінами і доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>
21. Подра О.П., Петришин Н.Я. Особливості управління ризиками у митній сфері. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2022. №1(7). С.32– 39
22. Сардак С. Е., Хурдей В. Д. Митний маркетинг: інституціоналізація, потенціал, особливості. Економіка та держава. 2021. № 3. С. 18–22. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.3.18
23. Холоденко А. М., Шпак Н. Г. Оптимізація взаємодії митниці та декларантів з врахуванням тривалості митного оформлення. Науковий погляд: економіка та управління. 2023. № 1. С. 205-208
24. Філіпенко А. С. Адміністративно-правове регулювання переміщення транспортних засобів і вантажів через митний кордон України. Правовий часопис Донбасу. 2019. № 2. С. 94–98.
25. Customs procedures for import and export. (2020) European Commission URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/customs-procedures_en
26. Customs (Administration of Rules of Origin under Trade Agreements) Rules, (2020). Central Board of Indirect Taxes and Customs. Department of Revenue under the Ministry of Finance, Government of India. URL: [https://www.cbic.gov.in/resources/htdocs-cbec/customs/cs-act/formattedhtmls/RevisedCus\(AdminofRules\)Rules2020.pdf;jsessionid=F24D210E8BE7D97BB00E00C9893EAD52](https://www.cbic.gov.in/resources/htdocs-cbec/customs/cs-act/formattedhtmls/RevisedCus(AdminofRules)Rules2020.pdf;jsessionid=F24D210E8BE7D97BB00E00C9893EAD52)
27. Procedures of Passenger Clearance (2020) Japan Customs. URL: <https://www.customs.go.jp/english/summary/passenger.htm>
28. Can you bring it in? A guide to what you can and can't bring in to the country.(2020) Australian Border Force. URL: <https://www.abf.gov.au/entering-and-leaving-australia/can-you-bring-it-in>
29. Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0952&rid=1>
30. Regulation (EU) 2018/196 of the European Parliament and of the Council of 7 February 2018 on additional customs duties on imports of certain products originating in the United States of America. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R0196&qid=1522853648735&from=EN>
31. Regulation (EU) no 1150/2014 of the European Parliament and of the Council of 29 October 2014 amending Regulation (EU) No 374/2014 on the reduction or elimination of customs duties on goods originating in Ukraine. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1150&qid=1522853648735&from=EN>
32. Regulation (EU) 2019/880 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on the introduction and the import of cultural goods URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0880&qid=1522853648735&from=EN>
33. Customs Act. (2020) Justice Laws Website. Government of Canada URL: <https://lawslois.justice.gc.ca/PDF/C-52.6.pdf>
34. Bringing food, plant and animal products into Canada.(2020) Canada Border Services Agency. URL: <https://www.cbsa-asfc.gc.ca/services/fpa-apa/bringing-apporter-fpa-eng.html>
35. The Border with the European Union. (2021) Importing and Exporting Goods. Border and Protocol Delivery Group. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1034308/20211117_November_BordersOPModel_Final.pdf

1. Державний сайт ДМС України. URL: <https://customs.gov.ua/en/>
2. World Customs Organization URL: <https://www.wcoomd.org>